

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

НАУКОВІ ЗАПИСКИ ACADEMIC NOTES

**Серія:
Педагогічні науки**

**Series:
Pedagogical Sciences**

Випуск 188 (2020)
Edition 188 (2020)

Кропивницький – 2020
Kropyvnytskyi – 2020

УДК 378
ББК 81.2(3)
Н 34
DOI випуску: 10.36550/2415-7988-2020-188-1

Наукові записки / Ред. кол.: В. Ф. Черкасов, В. В. Радул, Н. С. Савченко та ін. – Випуск 188. –
Серія: Педагогічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2020. – 256 с.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2018 = 77.92

Рецензенти: **Олексюк О. М.**, доктор педагогічних наук, професор,
Кучай О. В., доктор педагогічних наук, професор.

«Наукові записки. Серія: Педагогічні науки» внесено до Переліку наукових фахових видань України, в яких можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата наук. Наказ Міністерства освіти і науки України № 241 від 09.03.2016 р.

Збірник зареєстровано в міжнародних наукометричних базах Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat.

Редколегія:

Науковий редактор:

Черкасов В. Ф. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Заступник наукового редактора:

Савченко Н. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Відповідальний секретар:

Кулікова С. В. – кандидат педагогічних наук, ст. викладач Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Редакційна колегія:

Галета Я. В. – доктор педагогічних наук, доцент Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Давидович Н. – професор, університетський центр Самарія, Аріель, Ізраїль

Єжова О. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Жатан Є. – професор Гданського університету, Польща

Калініченко Н. А. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Клім-Клімашевська А. – доктор педагогічних наук, професор Природничо-гуманітарного університету в Седльцах, Республіка Польща

Костікова І. І. – доктор педагогічних наук, професор Харківського національного педагогічного університету ім. Г. С. Сковороди

Радул В. В. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Радул О. С. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Остенда О. – професор технологічного університету, Катовіца, Польща

Растрігіна А. М. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Рябовол Л. Т. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Савченко Л. О. – доктор педагогічних наук, професор Криворізького державного педагогічного університету

Садовий М. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Шандрук С. І. – доктор педагогічних наук, професор Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка

Друкується за рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка (протокол № 6 від 24. 02. 2020 року)

Статті подано в авторській редакції

© Центральноукраїнський державний педагогічний університет імені Володимира Винниченка, 2020

UDK 378
BBK 81.2(3)
A 34
DOI issue: 10.36550/2415-7988-2020-188-1

Academic notes / Ed. board: V. F. Cherkasov, V. V. Radul, N. S. Savchenko, etc. – Edition 188. Series: Pedagogical Sciences. – Kropyvnytskyi: EPC of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, 2020. – 256 p.

ISBN 978–7406–57–8
ISSN 2415–7988 (Print)
ISSN 2521–1919 (Online)
ICV 2018 = 77.92

Reviewers: **Oleksyuk O. M.**, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor,
Kuchai O. V., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor.

«Academic Notes. Series: Pedagogical Sciences» is included into the List of Scientific Professional Publications of Ukraine, which can publish the results of dissertations for obtaining scientific degrees of Doctor and Candidate of Sciences. Order of the Ministry of Education and Science of Ukraine № 241 of 09/03/2016.

The collection is registered in the international catalogues of periodicals and database Index Copernicus, Google Scholar, Academic Journals, Research Bible, WorldCat.

Editorial Board:

Academic editor:

Cherkasov V. F. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Assistant of Academic editor:

Savchenko N. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Executive Secretary:

Kulikova S. V. – Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Editorial Board:

Haleta Y. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Davidovitch N. – Professor, Ariel University Center of Samaria, Israel

Yezhova O. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Szatan E. – Professor University of Gdansk, Poland

Kalinichenko N. A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Klim-Klimashevska A. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of Natural-humanitarian University of Siedlce, Republic of Poland

Kostikova I. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kharkiv National Pedagogical University named after G. S. Skovoroda

Radul O. S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Radul V. V. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Ostenda O. – Professor of University of Technology, Katowice

Rastrygina A. M. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Ryabovol L. T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Savchenko L. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Kryvyi Rih State Pedagogical University

Sadovyi M. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

Shandruk S. I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University

*Published by the resolution of the Academic Council of the
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University
(Protocol No. 6 from 24 February 2020)*

The articles are presented in the author's editing

© Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State Pedagogical University, 2020

ЗМІСТ

АНІСІМОВ Микола Вікторович
 ДУАЛЬНА СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ:
 ЗА ТА ПРОТИ.....12

БІДА Олена Анатоліївна, ДЗЯМКО Вікторія Йосипівна, МАРИНЕЦЬ Надія Василівна
 ПОЛІКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
 СТУДЕНТІВ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ16

КУЧАЙ Тетяна Петрівна, КУЧАЙ Олександр Володимирович, СУЛИМ Володимир Трохимович
 СУТНІСТЬ ТЬЮТОРСЬКОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ...20

ЛІСОВЕЦЬ Олег Васильович
 ПРОБЛЕМА ВИХОВАННЯ СІМЕЙНИХ ЦІННОСТЕЙ У СТУДЕНТСЬКОМУ СЕРЕДОВИЩІ24

РАСТРИГІНА Алла Миколаївна, ІВАНЕНКО Надія Вікторівна
 ГЕНДЕРОКОМФОРТНЕ ВИХОВНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК
 РОЗВИТКУ СВОБОДИ ОСОБИСТОСТІ.....28

ЧЕРКАСОВ Володимир Федорович
 ФОРМУВАННЯ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
 ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ.....35

ШАНДРУК Світлана Іванівна
 ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ: КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД.....40

ГАТРИЧ Іван Григорович
 УМОВИ ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ЕСТРАДНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ У ВІТЧИЗНЯНІЙ МУЗИЧНІЙ
 ПІДГОТОВЦІ.....44

ОСАДЧЕНКО Інна Іванівна, КАРПУК Тамара Анастасіївна
 АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У КОНТЕКСТІ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ:
 РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....49

АНТОНЮК Надія Анатоліївна, ПУШКАР Надія Степанівна
 МОТИВАЦІЙНА КОМПОНЕНТА ЯК ВАЖЛИВА УМОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО
 ФАХІВЦЯ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ.....54

ГАБЕЛКО Олена Миколаївна
 ДО ПРОБЛЕМ ГУМАНІЗАЦІЇ В ПЕДАГОГІЧНОМУ ПРОЦЕСІ.....59

ГРИШКО Ольга Іванівна, КЛЕВАКА Леся Петрівна
 ВРАХУВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З РІЗНИМИ
 ТИПАМИ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ, ВИХОВАННЯ ТА РОЗВИТКУ.....63

ГУЛЯЄВА Людмила Володимирівна
 ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДИКИ ОБРОБКИ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ДАНИХ
 ЛАБОРАТОРНОГО ПРАКТИКУМУ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ.....69

ЄВТУШЕНКО Євген Григорович ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ СПОРТИВНО-МАСОВОЇ РОБОТИ У АГРАРНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ (ДРУГА ПОЛОВИНА 40-х – 80-ті рр. ХХ ст.)	72
ЗАДЛІТЬСЬКА Галина Миколаївна НЕВЕРБАЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ОДНА ІЗ СКЛАДОВИХ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ ЗВО	77
ІВАНОВА Вікторія Вікторівна ПЕРІОДИЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ У СПОЛУЧЕНОМУ КОРОЛІВСТВІ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ ІРЛАНДІЇ	80
ІСТИНЮК Ірина Дмитрівна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ ДО ШКОЛИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ПРИВАТНОГО ЗАКЛАДУ ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ЦРД «ІриСкА»	84
КАПІТАН Тетяна Анатоліївна ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	89
КОЖЕВНІКОВА Лариса Василівна ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	91
КОЛОДІЙЧУК Юлія Вікторівна ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКЛАДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО» ДЛЯ МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПРАЦІВНИКІВ	96
КОЛОМІЄЦЬ Олена Борисівна, БОНДАРЕНКО Ганна Семенівна, ГОЛОВАТА Оксана Олександрівна КІБЕРНЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРОГРАМОВАНОГО НАВЧАННЯ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПУБЛІКАЦІЙ У ПОЛЬСЬКІЙ І РАДЯНСЬКІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ПЕРІОДИЦІ 1960-х рр.)	99
ЛЕВРІНЦ Маріанна Іванівна ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ В УКРАЇНІ І США	105
ЛІШТАБА Тетяна Василівна ОСНОВНІ АСПЕКТИ РЕДАГУВАННЯ ТЕКСТІВ ОФІЦІЙНО-ДІЛОВОГО СТИЛЮ НА ЗАНЯТТЯХ З ДИСЦИПЛІНИ «УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)»	112
МАРТИНЮК Анатолій Кирилович УКРАЇНСЬКА ВОКАЛЬНА ПЕДАГОГІКА: ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ ДИСКУРС	116
МЕХЕДА Аліна Миколаївна, СНІСАРЕНКО Ірина Євгеніївна СУЧАСНІ ІННОВАЦІЇ В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ	121
НЕГРЕБЕЦЬКА Ольга Миколаївна ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ ШКОЛЯРІВ, ЯКИЙ ПОВ'ЯЗАНИЙ З ВИВЧЕННЯМ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ УКРАЇНИ	127

ОГАРЄНКО Тетяна Анатоліївна МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ СИНТАКСИЧНИХ ПОНЯТЬ У ВИЩИХ ПЕДАГОГІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ.....	131
ПАНЧЕНКО Галина Іванівна ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ДИДАКТОГЕННИХ ПОРУШЕНЬ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ.....	134
СТЕБЛЮК Світлана Василівна ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ПІДПРИЄМНИЦТВА, ТОРГІВЛІ ТА БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	139
СТУПАК Оксана Юріївна ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ МОЛОДІ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА.....	144
ТЮЛЬПА Тетяна Миколаївна ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ.....	149
УЛИЧНИЙ Ігор Любомирович ПОЧУТТЯ ПРОВИНИ ТА МОРАЛЬНИЙ РОЗВИТОК ОСОБИСТОСТІ: ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	155
ШЕВЧЕНКО Інга Леонідівна ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ МИСТЕЦЬКОГО ФАКУЛЬТЕТУ ПРИ ВИВЧЕННІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ».....	160
ЩЕРБИНА Світлана Володимирівна ДЕЯКІ МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ НАВЧАННЯ ЧИТАННЮ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ.....	164
РОЙТЕНКО Ніна Олексіївна ОРФОЕПІЧНІ НОРМИ У ТВОРЧОСТІ СТУДЕНТІВ-ВОКАЛІСТІВ У КОНТЕКСТІ СЛАВ'ЯНСЬКИХ МОВ.....	170
АНТОНІВСЬКА Марина Олександрівна, САРНОВСЬКА Наталія Іванівна ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ СОЦІО-КУЛЬТУРНОГО СПРЯМУВАННЯ.....	174
ЛІПАТОВА Марина Валентинівна ДО ПИТАННЯ НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ.....	179
МАТІЮК Дмитро Володимирович ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМИ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ В НІМЕЦЬКОМОВНИХ КРАЇНАХ ЄВРОПИ.....	184

МИКИТЕЙЧУК Христина Іванівна ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ДИТИНИ ДО ПОЧАТКУ ЧИТАННЯ В ПОЛЬЩІ.....	189
ТКАЧЕНКО Марина Юріївна, РАДЮШНА Світлана Олександрівна РОЗВИТОК ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ У ПРОЦЕСІ ДИРИГЕНТСЬКО-ХОРОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	193
ЧОРНУСЬ Сергій Миколайович ОБҐРУНТУВАННЯ СТРУКТУРИ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ЗПТО.....	197
ШАФАРЧУК Тетяна Георгіївна, ДЕСЯТНИКОВА Наталія Львівна МЕТОДИ РОЗВИТКУ ГОЛОСУ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....	202
АНОТАЦІЇ.....	210

КРИТИКА І БІБЛІОГРАФІЯ

ЛОВ'ЯНОВА Ірина Анатоліївна У ФОКУСІ УВАГИ – КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНА МЕТОДИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ.....	250
--	-----

CONTENTS

ANISIMOV Mykola Viktorovych
DUAL SYSTEM OF VOCATIONAL TRAINING: PRO AND CONTRA12

BIDA Olena Anatoliivna, DZIAMKO Victoria Iosifivna, MARYNETS Nadiia Vasilyivna
*POLYCULTURAL COMPETENCE AS A COMPONENT OF STUDENTS PROFESSIONAL
 COMPETENCE OF FUTURE SOCIO-SPECIALISTS*16

KUCHAY Tetyana Petrovna, KUCHAY Oleksandr Volodymyrovych, SULYM Volodymyr Trokhimovych
*THE ESSENCE OF A TUTORIAL EDUCATION SYSTEM IN UNIVERSITIES
 OF THE GREAT BRITAIN*.....20

LISOVETS Oleg Vasylevich
THE PROBLEM OF EDUCATION OF FAMILY VALUES IN THE STUDENT ENVIRONMENT.....24

RASTRYGINA Alla Mykolaivna, IVANENKO Nadiya Victorivna
*GENDER-COMFORTABLE EDUCATIONAL ENVIRONMENT AS A FACTOR OF PERSONAL
 FREEDOM DEVELOPMENT*.....28

CHERKASOV Volodymyr Fedorovich
*FORMATION OF MUSIC AND PEDAGOGICAL EXPERIENCE OF MUSIC ART TEACHERS GENERAL
 EDUCATIONAL INSTITUTIONS*.....35

**SHANDRUK Svitlana Ivanivna. FOREIGN LANGUAGE LEARNING TECHNOLOGY: COGNITIVE
 APPROACH**.....40

GATRYCH Ivan Grygorovych
THE CONDITIONS OF PROMOTING UKRAINIAN POP-SONG IN MUSICAL EDUCATION.....44

OSADCHENKO Inna Ivanovna, KARPUK Tamara Anastasjevna
*ACADEMIC DIGNITY IN THE CONTEXT OF SCIENTIFIC AND PEDAGOGICAL ACTIVITIES:
 REALITIES AND PROSPECTS*.....49

ANTONIUK Nadia Anatoliivna, PUSHKAR Nadia Stepanovna
*MOTIVATIONAL COMPONENT AS AN IMPORTANT CONDITION FOR TRAINING FUTURE
 SPECIALISTAS OF THE NEW UKRAINIAN SCHOOL*.....54

HABELKO Olena Mykolayivna
TO THE PROBLEM OF HUMANIZATION IN THE PEDAGOGICAL PROCESS.....59

GRISHKO Olga Ivanivna, KLEVAKA Lesya Petrivna
*RECORD OF THE INDIVIDUAL FEATURES OF PRESCHOOL CHILDREN WITH VARIOUS TYPES OF
 THE NERVOUS SYSTEM IN THE PROCESS OF TEACHING, EDUCATION AND DEVELOPMENT*.....63

GULIAIEVA Liudmyla Volodymyrivna
*IMPROVEMENT OF EXPERIMENTAL DATA OF THE LABORATORY PRACTICE: PRACTICAL
 ASPECT*.....69

YEVTUSHENKO Yevhen Hryhorovyc <i>ORGANIZATIONAL BASES OF MASS INVOLVEMENT IN SPORTS IN HIGHER AGRARIAN EDUCATIONAL INSTITUTIONS OF UKRAINE (SECOND HALF of the 40s - 80s of the XX Century)....</i>	72
ZADIL'S'KA Halyna Mykolayivna <i>NON-VERBAL COMUNICATION AS ONE OF THE CONSTITUENT OF UNIVERSITY STUDENTS OF LINGUISTIC DEPARTMENTS' LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE.....</i>	77
IVANOVA Viktoria Viktorivna <i>PERIODIZATION OF PRE-EDUCATION TRAINING IN THE UNITED KINGDOM OF GREAT BRITAIN AND NORTHERN IRELAND</i>	80
ISTYNIUK Iryna Dmytrivna <i>PEDAGOGICAL CONDITIONS OF CHILDREN'S SCHOOL PREPARATION IN THE EDUCATIONAL SPACE OF A PRIVATE INSTITUTION OF EXTRACURRICULAR EDUCATION CDC «IriSkA».....</i>	84
KAPITAN Tetiana Anatoliivna <i>USING MULTIMEDIA TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE LESSONS</i>	89
KOZHEVNIKOVA Larisa Vasylivna <i>FORMATION OF COMMUNICATIVE COMPETENCE OF THE FUTURE MUSIK ART TEACHER</i>	91
KOLODIYCHYK Yuliia Viktorivna <i>ABOUT THE EXPEDIENCE OF TEACHING THE DISCIPLINE «SOCIAL PARTNERSHIP» FOR FUTURE SOCIAL WORKERS.....</i>	96
KOLOMIIETS Olena Borisovna, BONDARENKO Anna Semenovna, HOLOVATA Oksana Oleksandrovna <i>CYBERNETIC PRINCIPLES OF PROGRAMMABLE STUDIES (after materials of publications in the Polish and soviet pedagogical periodicals 1960 th).....</i>	99
LEVRINTS (Lőrincz) Marianna <i>COMPARATIVE ANALYSIS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHER EDUCATION IN UKRAINE AND THE USA.....</i>	105
LISHTABA Tetiana Vasylivna <i>MAIN ASPECTS OF EDITING OFFICIAL-BUSINESS STYLE TEXTS IN THE UKRAINIAN LESSONS (FOR PROFESSIONAL BRANCH)</i>	112
MARTYNIUK Anatolii Kyrylovych <i>UKRAINIAN VOCAL EDUCATION: SOURCE-STUDYING DISCOURSE.....</i>	116
MEKHEDA Alina Mykolayivna, SNISARENKO Iryna Yevheniyivna <i>MODERN INNOVATIONS IN THE PROCESS OF TEACHING ENGLISH TO STUDENTS OF NON-LINGUISTIC SPECIALTIES.....</i>	121
NEGREBETSKA Olga Mykolaevna <i>PREPARATION OF FUTURE MUSIC ARTS TEACHERS FOR THE PUPILS 'TOURISM ORGANIZATION RELATED TO THE CULTURAL HERITAGE STUDY.....</i>	127

OHARIENKO Tetiana Anatoliivna <i>METHOD OF STUDYING SYNTAXIC CONCEPTS IN HIGHER PEDAGOGICAL EDUCATION INSTITUTIONS.....</i>	<i>131</i>
PANCHENKO Galina Ivanivna <i>PEDAGOGICAL CONDITIONS FOR FORMING THE READY FOR PREVENTING PHYSICAL CULTURAL TEACHERS FOR HEALTH PREVENTION FOR DIAHODORIACIA.....</i>	<i>134</i>
STEBLYUK Svitlana Vasylivna <i>INNOVATIVE TECHNOLOGY OF FORMATION OF PROFESSIONAL COMPETENCE IN FUTURE SPECIALISTS IN ENTREPRENEURSHIP, TRADE AND EXCHANGE ACTIVITIES.....</i>	<i>139</i>
STUPAK Oksana Yuriivna <i>FORMATION OF YOUTH SOCIAL ACTIVITY AS A PSYCHOLOGICAL-PEDAGOGICAL PROBLEM</i>	
TYULPA Tetyana Mikolaïvna <i>THEORETICAL AND METHODOLOGICAL CONCEPT PROVISIONS OF SOCIAL COMPETENCE FORMATION PROCESSES OF INTENDED SOCIONOMIC SPECIALTY PROFESSIONALS.....</i>	<i>144</i>
ULYCHNUY Igor Lyubomyrovich <i>GUILTY FEELINGS AND MORAL DEVELOPMENT OF THE PERSONALITY: PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS.....</i>	<i>149</i>
SHEVCHENKO Inha Leonidivna <i>PECULIARITIES OF ORGANIZATION OF DISTANCE LEARNING OF STUDENTS OF THE FACULTY OF ARTS IN THE STUDY OF EDUCATIONAL DISCIPLINE «MODERN MUSICAL-PEDOGOGICAL TECHNOLOGIES IN ESTABLISHMENTS OF EDUCATION».....</i>	<i>155</i>
SHERBYNA Svitlana Volodymyrivna <i>SOME METHODOLOGICAL ASPECTS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE READING.....</i>	<i>160</i>
ROITENKO Nina Alekseevna <i>ORTHOEPICAL NORMS ARE IN WORK OF STUDENTS – VOKALISTS IN THE CONTEXT OF SLOVENIAN LANGUES.....</i>	<i>164</i>
ANTONIVSKA Maryna Oleksandrivna, SARNOVSKA Natalia Ivanivna <i>ICT USAGE FOR FOREIGN LANGUAGES STUDYING IN HIGHER EDUCATION ESTABLISHMENTS OF SOCIO-CULTURAL SPHERE.....</i>	<i>170</i>
LIPATOVA Marina Valentinivna <i>PROBLEM OF TEACHING VOCABULARY IN THE COURSE OF UKRAINIAN AS A FOREIGN LANGUAGE AT THE INITIAL STAGE.....</i>	<i>174</i>
MATIUK Dmytro Volodymyrovych <i>THE PECULIARITIES OF THE LIFELONG EDUCATION SYSTEM IN GERMAN-SPEAKING COUNTRIES OF EUROPE.....</i>	<i>179</i>
MYKYTEYCHUK Khrystyna Ivanivna <i>THEORETICAL PRINCIPLES PREPARING A CHILD TO START READING IN POLAND.....</i>	<i>184</i>

TKACHENKO Marina Yuriivna, RADYUSHINA Svitlana Oleksandrivna <i>DEVELOPMENT OF THE CREATIVE POTENTIAL OF FUTURE PROFESSIONALS OF THE ART AND PEDAGOGICAL PROFILE IN THE PROCESS OF DIRECTOR-CHOR ACTIVITIES.....</i>	189
CHORNUS Serhii Mykolaevich <i>JUSTIFICATION OF THE STRUCTURE OF PROJECT-TECHNOLOGICAL CULTURE OF FUTURE TEACHERS OF VOCATIONAL EDUCATION INSTITUTIONS.....</i>	193
SHAFARCHUK Tetiana Georgiyvna, DESIATNYKOVA Nataliia Lvivna <i>METHODS OF DEVELOPING THE VOICE OF STUDENTS – FUTURE TEACHERS OF MUSIC ART.....</i>	197
ANNOTATIONS.....	210
CRITICISM AND BIBLIOGRAPHY	
LOVYANOVA Irina Anatoliyivna <i>AT FOCUS OF ATTENTION – COMPETENCE-ORIENTED METHODOLOGICAL PREPARATION OF FUTURE MATHEMATIC TEACHERS.....</i>	250

УДК: 327+371.15+372.461

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-188-16-20

БІДА Олена Анатоліївна –

доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки і психології
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0448-0852>
e-mail: tetyanna@ukr.net

ДЗЯМКО Вікторія Йосипівна –

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки і психології
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6627-2015>
e-mail: victoria.dzyamko@gmail.com

МАРИНЕЦЬ Надія Василівна –

кандидат філософських наук, доцент кафедри історії та суспільних дисциплін
Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0582-9582>
e-mail: marynets2020@gmail.com

ПОЛІКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНОЇ СФЕРИ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Актуальність дослідження зумовлюється спрямованістю сучасної педагогічної науки на реформування освітньої системи внаслідок глобалізацій цих процесів у нашій країні. У контексті інтеграційних змін і впровадження Болонського процесу в освітню систему України володіння полікультурною компетентністю стає невід'ємною складовою професійної майстерності сучасного кваліфікованого робітника професії «Людина-Людина», оскільки сучасні тенденції розвитку світового суспільства у соціальному, культурному, економічному та політичному аспектах призвели до формування міжнародного багатокультурного соціуму.

Об'єктивна потреба перебудови змісту професійної освіти на полікультурній компетентнісній основі зумовлює необхідність звернення до принципу культуровідповідності, що передбачає уважне вивчення цінностей рідної та іншомовної культур. У сучасних умовах одним із актуальних напрямів, в якому має рухатися педагогічна наука, є підготовка кваліфікованих фахівців, котрі повинні мати таку наукову картину світу, яка давала б можливість здійснювати свою професійну діяльність в умовах полікультурної реальності.

Слід зауважити, соціокультурні умови нашої країни визначають полікультурність важливою складовою професійної діяльності працівників галузі «Людина-Людина», тому однією з нагальних проблем, що постала сьогодні перед сучасною педагогічною

теорією і практикою, є формування полікультурної компетентності майбутніх фахівців, випускників закладів вищої освіти.

Оскільки фахівець соціономічної сфери має виконувати свої обов'язки, працюючи в різних службах підприємств, організацій, відомств, в освітніх, культурних і дипломатичних установах, будинках, мікрорайонах або зонах соціального обслуговування сімей, а також займаючись приватною практикою тощо, слід зазначити, що соціальний працівник реалізовує названі функції не лише при роботі з окремим клієнтом, а й у роботі з групою, громадою, національними меншинами, з певними категоріями населення, зокрема іноземцями, біженцями, у центрах реабілітації, притулках і відділеннях соціальної допомоги тощо. Отже, володіння полікультурною компетентністю стає невідривною частиною професійної майстерності спеціаліста, який має працювати на різних рівнях реалізації соціальної політики держави, а саме: на рівні управління, матеріально-технічного і правового забезпечення, освіти, охорони здоров'я й безпосередньо практики соціальної роботи тощо.

Відтак, з особливою гостротою постає потреба подолання негативних тенденцій минулого, що вкоренилися у практиці підвищення кваліфікації майбутніх кадрів та виведення освіти фахівців на якісно новий рівень, що передбачає впровадження нових підходів до визначення цільових пріоритетів полікультурного навчання, формування його змісту, вибору технологій, організації та управління.

Аналіз останніх досліджень та

публікацій засвідчив наявність наукових досліджень проблематики компетентності, що була висвітлена у наукових працях Н. Бібік, Є. Бондаревської, Б. Гершунського, Н. Запрудського, Н. Розова, А. Хуторського, А. Щекатунової та інших учених. У наукових розвідках авторів компетентність пов'язується з рівнем освіченості фахівця і його загальнокультурною компетентністю, а також розглядається як складова система, що включає знання, вміння, навички та професійно-важливі якості спеціаліста.

Проблематику компетентнісного підходу на різних етапах наукового пошуку студіювали Дж. Баррет, Р. Боятзіс, Р. Вагенаар, Е. Вернер, Ч. Вудраф, Т. Дюран, Д. Мак Клелланд, Р. Мірабл, С. Савіньйон, Ю. Хабермас, Д. Хаймс, Н. Хомський, В. Хутмакер, Г. Х'юбер та інші. Вагомим значенням для нашого дослідження мають наукові напрацювання вчених, що стосуються феномену полікультурної компетентності. З поміж таких досліджень особливе значення має концептуальна позиція вчених (І. Бех, П. Вебер, О. Джуринський, І. Кушнір, О. Дубовік, О. Сухомлинська та інші).

Аналізуючи сучасні дослідження, можна зробити висновок, що дослідницька діяльність в області вивчення полікультурної компетентності активізувалася у 80–90 роках ХХ століття. Певний внесок зробили Г. Бейкер, Д. Бенкс, С. Бенкс, У. Боос Нюннінг, Х. Гепферт, Д. Голлнік, Р. Гарсія, К. Ірвін, В. Міттер, Т. Рюлькер, Д. Хоуп, У. Шмідт та інші вчені. Проблематику формування полікультурної компетентності засобами іноземної мови висвітлюють у дослідженнях О. Першукова, В. Сафонова, П. Сисоев, А. Солодка та інші вчені.

Проте, професійна компетентність майбутніх фахівців соціономічної галузі діяльності все ще залишається предметом наукових досліджень науковців різних напрямів.

Мета дослідження – за результатами категоріального аналізу термінологічної тріади «компетентність – професійна компетентність – полікультурна компетентність» довести концептуальну значущість полікультурної компетентності в системі підготовки майбутніх фахівців соціономічного профілю на засадах компетентнісного підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Розкриття змісту термінологічної тріади «компетентність – професійна компетентність – полікультурна компетентність»

відображає послідовне розкриття термінів від загального до конкретного, де загальним є поняття «компетентність».

У Державному стандарті базової загальної освіти зазначається, що компетентність є набутою у процесі навчання інтегрованою здатністю того, хто навчається, що складається із знань, умінь, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці.

Формування в студентів майбутніх фахівців готовності до професійного самовдосконалення сприяє росту професіоналізму майбутнього фахівця й буде відбуватися більш успішно, якщо будуть створені відповідні педагогічні умови: обґрунтовано сутність самовдосконалення як багатоаспектного педагогічного феномена, у центрі якого перебуває особистість, що має цілеспрямований алгоритм діяльності, який проявляється через індивідуальну траєкторію саморегуляції особистості студента; визначені зміст, види й форми самостійної діяльності студентів у ЗВО; виділені характерні комплекси вмінь з самовдосконалення у контексті професійно-особистісного становлення студентів; розроблена й впроваджена педагогічна система діяльності з самовдосконалення студентів майбутніх фахівців; визначені методи формування в студентів інтегрованої готовності, як комплексу професійно-значущих якостей при застосуванні даної системи, що реалізується з позицій безперервності й носить особистісно орієнтований самоцінний характер; розроблений апарат діагностики й оцінки критеріїв та рівнів сформованості інтегральної готовності до професійного самовдосконалення; розроблено та впроваджено в практику навчально-виховного процесу відповідний методичний супровід нової освітньої технології професійного саморозвитку майбутніх фахівців [1]. Звернення до довідникових джерел доводить, що переважна більшість науковців уже визначилась із концептуальною позицією щодо термінологічного розмежування основних категорій («компетенція», «компетентність»). Приміром, академік І. Зязюн послуговується системою усталених категорій, як от: «кваліфікація», «компетентність», «компетенція», зауважуючи, що саме кваліфікація і компетентність є своєрідними соціально-трудовими характеристиками, що задають межі й рівень функціональних дій у професії. Вони визначені нормативно і контролюються

соціумом у ході різних атестаційних актів [5].

Отже, компетентність розглядається О. Пометун і Г. Селевко як загальна здатність людини, що набувається у процесі навчання, як сукупність особистісних властивостей, як освітній результат, що проявляється у готовності людини до життя і професійної діяльності [10; 11]. Узагальнюючою рисою даної термінологічної тріади є інтегральна якість цього феномену, його ґрунтовність на знаннях та досвіді, набутих у процесі навчання суб'єкта. На думку Г. Назаренко, «компетентність» є особистим інтегрованим утворенням, що включає смислові, світоглядні, операційно діяльнісні елементи та зв'язки між ними [7].

У контексті нашого дослідження значний внесок зробила вчена Л. Перетяга [8], в роботах якої професійна та полікультурна компетентності розглядаються як однопорядкові елементи у системі загальної компетентності людини. При цьому вони взаємопов'язані одна з одною та з іншими елементами компетентнісної системи. Відповідно науковій позиції авторів Є. Степанова та І. Демури полікультурність є складовою або засобом вияву професійної підготовки людини. Зокрема, Є. Степанов розглядає полікультурну компетентність як інструмент прояву професійних якостей фахівця, що можуть повноцінно проявлятися за умов формування особистісних рис, затребуваних у будь-якій професії: порядність, відповідальність, довіра, чесність, справедливість, толерантність, культура міжнародного спілкування тощо, і складають основу професійної поведінки фахівця.

На основі аналізу поглядів І. Демури на проблему професійної компетентності можемо зробити висновок, що автор також встановлює тісні зв'язки між професійністю фахівця та рівнем його полікультурної підготовки. Професійна компетентність, на думку автора, це система явищ, що включає знання, вміння, навички (професійні компетенції широкого спектру) та професійно значущі якості особистості, що забезпечують виконання професійних обов'язків (професійні компетенції вузького спектру). Отже, необхідність полікультурної обізнаності фахівця простежується у змісті виділених автором професійних компетенцій широкого спектру: глибоке розуміння соціальної реальності, гармонійна інтеграція в соціальний контекст, участь у спільній діяльності [3].

Вітчизняна дослідниця Г. Суткевич,

вивчаючи проблему формування полікультурної компетентності майбутніх політологів, дійшла висновку, що формування даного феномену відбувається за умов адаптації до контексту національної та іншомовної культури. При цьому вивчення мови відбувається через пізнання культури, а культура пізнається через засвоєння мови.

Полікультурну компетентність слід розглядати в контексті полікультурної освіти та професійної компетентності. Полікультурна компетентність студента визначається як здатність особистості гармонійно реалізовувати полікультурні компетенції, володіючи сумою полікультурних знань та мовленнєвими навичками, адекватно і дипломатично налагоджувати процес міжкультурної взаємодії, толерантно ставитись до людей різних національностей з метою кваліфікованого вирішення завдань.

У структурі полікультурної компетентності студента виділяється чотири компоненти: знаннево-інформаційний, комунікативний, мовленнєвий, етико-мотиваційний, які взаємопов'язуються і взаємодоповнюються [6]. Аналізуючи визначення компетентностей різними вченими, можна зробити висновок, що полікультурна компетентність є однією з ключових компетентностей, що виділяється як Радою Європи, так і провідними методичними центрами українського освітнього фонду. Означимо, що під полікультурною компетентністю слід розуміти комплексну характеристику індивіда, результативний блок, сформований через знання не тільки рідної, а й інших культур, поведінкові реакції в умовах міжкультурного спілкування та Діалогу Культур. Ми дотримуємося позиції І. Зимньої, яка ставить у центрі уваги студента як бікультурну (вважати полікультурну) особистість, здатну до адекватної соціокультурної діяльності в умовах іншої мовної та культурної спільноти [4].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Отже, професійна та полікультурна компетентності є складними особистісними утвореннями, що разом з іншими компетентностями включені до структури складової системної характеристики особистості – її загальножиттєвої компетентності, що формується протягом усього життєвого досвіду людини. Полікультурна компетентність розглядається як певне особистісне утворення з наявною структурою (компонентами) і характеристикою (змістом компонентів). Від

структури та змісту полікультурної підготовки, на думку багатьох дослідників, залежить якість професійної освіти випускника ЗВО майбутнього фахівця, зокрема соціономічної сфери.

Таким чином, сучасне інформаційне суспільство зумовлює формування цілей освіти не на державному рівні, а перш за все міждержавному, міжнаціональному. Інтеграція у Болонський процес сприяє мобільності та розширенню можливостей працевлаштування випускників закладів вищої освіти у будь-якій з країн – учасниць міжнародної угоди. Перебудова вищої освіти України в межах інтеграції в Болонський процес стосується як змісту навчання, так і його організації. Вимоги мінливої сучасності висунули на перший план не тільки володіння студентом знаннями, а й його здатність реалізовувати та ефективно застосовувати їх у житті, його націленість до постійного саморозвитку і самоосвіти. Показниками такої готовності й здатності є сформовані в нього компетентності. Тому особливого значення і набула проблематика компетентнісної освіти та формування різноманітних компетентностей випускника закладу вищої освіти, на що і буде націлено наше подальше дослідження.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Гладишева О. В. Педагогічні умови формування інтегральної готовності до професійного самовдосконалення майбутніх інженерів-механіків. *Наукові праці ДонНТУ. Серія: «Педагогіка, психологія і соціологія»*. 2015. № 1 (16). С. 56–63.
2. Гончаренко Л. А. Розвиток полікультурної компетентності педагогів загальноосвітніх навчальних закладів: навчальний посібник / Л. А. Гончаренко, А. М. Зубко, В. В. Кузьменко. Херсон: РПО. 2007. 176 с.
3. Демура І. Сутність професійних компетентностей / І. Демура. *Гуманізація навчально-виховного процесу: збірник наукових праць*. Вип. XXXVIII / заг. ред. проф. В. І. Сипченка. Слов'янськ: Видавництво центр СДПУ. 2007. 64–76.
4. Зимняя И. А. Лингвопсихология речевой деятельности / И. А. Зимняя. М.: Моск. психол.соц. институт; Воронеж: МПО «МОДЭК». 2001. 232 с.
5. Зязюн І. А. Гуманізм освіти XXI століття: Філософський і психологічний аспект. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2002. № 2. С. 23–34.
6. Мелько Л. Ф. Роль країнознавчих проектів у формуванні полікультурної компетентності студентів-міжнародників. *Розвиток інформаційного суспільства: Колективна монографія в 10-*

ти томах / Том 10. Інформаційно-комунікаційні аспекти міжнародної та національної безпеки. К., ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК». 2013. С. 268–290.

7. Назаренко Г. І. Професійна компетентність особистості викладача післядипломної педагогічної освіти. *Освіта Донбасу*. 2010. № 2. 80 с.
8. Перетяга Л. Є. Дидактичні умови формування полікультурної компетентності молодших школярів: дис. ... д-ра пед. наук / Людмила Євгенівна Перетяга. Харків, 2008. 175 с.
9. Перроті А. Виступ на захист полікультурності / Антоніо Перроті. Львів: Кальварія, 2001. 128 с.
10. Пометун О. І. Формування громадянської компетентності: погляд з позиції сучасної педагогічної науки. *Вісник програм шкільних обмінів*. 2005. № 23. С. 18–24.
11. Селевко Г. Компетентности и их классификация / Г. Селевко. *Народное образование*. 2004. № 4. С. 138–143.

REFERENCES

1. Hladysheva, O. V. (2015). *Pedahohichni umovy formuvannya intehral'noyi hotovnosti do profesiynoho samovdoskonalennya maybutnikh inzheneriv-mekhanikiv*. [Pedagogical conditions for the formation of integral readiness for professional self-improvement of future mechanical engineers].
2. Honcharenko, L. A. (2007). *Rozvytok polikul'turnoyi kompetentnosti pedahohiv zahal'noosvitnikh navchal'nykh zakladiv*. [Development of Multicultural Competence of Educators of Comprehensive Educational Institutions]. Kherson.
3. Demura, I. (2007). *Sutnist' profesiynykh kompetentnostey*. [The essence of professional competence] Slovyans'k.
4. Zymnyaya, Y. A. (2001). *Lynhvopsykholohyya rechevoy deyatel'nosti*. [Linguopsychology of speech activity]. Voronezh.
5. Zyazyun, I. A. (2002). *Humanizm osvity XXI stolittya: Filosofs'kyu i psykholohichnyy aspekt*. [Humanism in the 21st Century Education].
6. Mel'ko, L. F. (2013). *Rol' krayinoznavchyykh proektiv u formuvanni polikul'turnoyi kompetentnosti studentiv-mizhnarodnykiv*. [The role of country studies projects in shaping the multicultural competence of international students].
7. Nazarenko, H. I. (2010). *Profesiyna kompetentnist' osobystosti vykladacha pislyadyploimnoyi pedahohichnoyi osvity*. [Professional competence of personality of teacher of postgraduate teacher education]. Osvita Donbasu.
8. Peretyaha, L. YE. (2008). *Dydaktychni umovy formuvannya polikul'turnoyi kompetentnosti molodshykh shkolyariv*. [Didactic Conditions for Forming Multicultural Competence of Younger Students]. Kharkiv.

9. Perroti, A. (2001). *Vystup na zakhyst polikul'turnosti*. [Speech for the Protection of Multiculturalism]. L'viv.

10. Pometun, O. I. (2005). *Formuvannya hromadyans'koyi kompetentnosti: pohlyad z pozytsiyi suchasnoyi pedahohichnoyi nauky*. [Forming civic competence: a perspective from the perspective of modern pedagogical science].

11. Selevko, H. (2004). *Kompetentnosty u ykh klasyfikatsyya*. [Competencies and their classification].

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

БІДА Олена Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та психології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів в Україні.

ДЗЯМКО Вікторія Йосипівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки і психології Закарпатського угорського інституту імені Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів в Україні.

МАРИНЕЦЬ Надія Василівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри історії та суспільних дисциплін Закарпатського угорського

інституту імені Ференца Ракоці II.

Наукові інтереси: підготовка науково-педагогічних кадрів в Україні.

INFORMATION ABOUT AUTHOR

BIDA Olena Anatoliivna – doctor of ped. Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of the Ferenc Rakoci II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: training of scientific and pedagogical staff in Ukraine

DZIAMKO Victoria Iosifivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor Department of General Pedagogy and Psychology Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: training of scientific and pedagogical staff in Ukraine

MARYNETS Nadiia Vasilyivna – Candidate of Philosophy, Associate Professor departments of History and Social Disciplines Ferenc Rakoczi II Transcarpathian Hungarian Institute.

Circle of scientific interests: training of scientific and pedagogical staff in Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 18.01.2020 р.

УДК 37.378

DOI: 10.36550/2415-7988-2020-1-188-20-24

КУЧАЙ Тетяна Петрівна –

доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки і психології Закарпатського угорського інституту ім. Ференца Ракоці II

ORCID:<https://orcid.org/0000-0003-3518-2767>

e-mail: tetyanna@ukr.net

КУЧАЙ Олександр Володимирович –

доктор педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки Національного університету біоресурсів і природокористування України

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-9468-0486>

e-mail: kuchay@ukr.net

СУЛИМ Володимир Трохимович –

кандидат філологічних наук, професор кафедри міжкультурної комунікації та перекладу факультету іноземних мов

Львівського національного університету імені Івана Франка

ORCID:<https://orcid.org/0000-0002-0896-7801>

e-mail: suwo@ukr.net

СУТНІСТЬ ТЮТОРСЬКОЇ СИСТЕМИ НАВЧАННЯ В УНІВЕРСИТЕТАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Сьогодні у світовому освітньому просторі відбуваються кардинальні зміни, зумовлені процесом глобалізації, що тягне неминучі зміни в системах освіти країн всього світу. В останні роки педагогіка та вчені розширили сферу

дослідження, розглядаючи різноманітні предмети різних галузях зі зміною вікових груп студентів, щоб виявити специфічний вплив тьюторства на процес і результат освіти. В результаті було зазначено, що дана система відповідає практично всім запитам сучасної освітньої ситуації, формує в